

נח:

עין משפט
נר מצוה

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מסורת הש"ס

(א) [ג'ל' לה], (ב) [ג'ל' עג]
ידי הדם, רש"ס, (ג) ע"ב
כ"ט משפ"ט מ"ו מ"ב
יב"ד סוף עירובין ד"ה
ג'ו ה"ג, (ד) [מולין דף
ג'ג, (ה) ג'ל' ומ"ד, רש"ס,
(ו) [שמות ו', (ז) ג'ל' והל"מ
והל"מ וקמ"ח וי"ב מתנ"ס
ר"ב מ"ט פ"ח ופ"י רש"י
פסחים ל"ג, (ח) [ג'ל' מת"ו,
(ט) ג'ל' ב"ב, (י) [ג'ל' ו'
וה"ל וי"ב, (יא) [ג'ל' ו'.

הגהות הב"ח
(א) [ג' ח"ל ד"ה ב"ב
כ"ט:

ומזמין ליה לדינא. שלא כדון וילא מן הדין וזכאי: ומפקין מיניה ממונא
דינא לא שמיא דין. דגזון פסול לדין שיעויות הדין בשביל שוחד:
כריש כל מוחא אלא דס. רשא לכל המיתות הוא דס שאין אדם מת
אלא ע"י רוב דס שלא הקי בזמן הראוי לו: כריש כל חיון אלא חמר.
שחין שמיא כל שמיא: דדרכיה

ומזמין (להו) לדינא פסליה אלא כל דין
דמתקרי לדין ומפקין מיניה ממונא בדין
לאו שמויה דין כתבו הכי ברם סאבי
דיהודאי אמרי כל דין דמתקרי לדין ומפקין
מיניה ממונא בדין לאו שמויה דין הוא
(א) דכתיב בראש כל מוחא אלא דס בראש כל
חיון אלא חמר אלא מעתה דנפיל מאיגרא
ומית ודנפיל מדיקלא ומית דמא קמליה ותו
מן דדרכיה למימת משקו ליה חמרא והוי
אלא הכי בעי למכתב בראש כל מרעין אלא
דס בראש כל אסוון אלא חמר כתבו הכי
ברם סאבי דיהודאי אמרי בראש כל מרעין
אנא דס בראש כל אסוון אנא חמר באתר
לדית חמר תמון מתבעו סמונין כתיב אפיתחא
דקפוטקיא אנפק אנבא אנטל מאיגרא
זהו רביעית של תורה: **מתני'** "המרוכב
אין לו חוקה ויש למקומו חוקה המוחילה יש
לה חוקה יכול המצרי אין לו חוקה ולצורי
יש לו חוקה חלון המצרית אין לה חוקה
ולצורית יש לה חוקה איוו היא חלון המצרית
יכל שאין ראשו של אדם יכול ליכנס
לתוכה רבי יהודה אומר אם יש לה מולבן
אף על פי שאין ראשו של אדם יכול ליכנס
לתוכה הרי זו חוקה: **גמ'** מאי המרוכב אין
לו חוקה ויש למקומו חוקה אמר רב
יהודה אמר שמואל "הכי קאמר המרוכב
אין לו חוקה מרוח אחת ויש למקומו חוקה
משתי רוחות רבי חנינא אמר המרוכב אין
לו חוקה וישאם היה ארוך מקצרו ויש
למקומו חוקה שאם בא עוקרו אינו עוקרו
רב ירמיה בר אבא אמר "המרוכב אין לו
חוקה שאם רוצה לבנות תחתיו בונה ויש
למקומו חוקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו
תנן

בל דין דמתקרי לדינא ומפקי מיניה בו. כגון אם כפר והולילו
ממנו בעדים אבל אם חייבוהו שבעה ולא רצה לישבע ושילם
משום הכי לא מיפקל לדינא: **אנבא אנפק אנבא.** אומר הר"ר חיים
לאנבא ואנפק הם משקים דרפואה והיינו אספרגוס דלמר (אנבא) כל
הנשר (מולין דף קי ושס) אנפק)
אספרגוס שיפה לנב כדמשמע בפרק
עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ג.) וה"ק
הכל מה שקורין אנבא ואנפק לדין
לשמויה כשיעור אנטל שהוא רביעית
והיינו דלמר בפרק גיד הגשה (מולין
דף גז.) ושס) אנפקא חייא משמע שהוא
אספרגוס כדלמר בצרכות דאספרגוס
אין שומין אלא מי והא דלא חשיב
בצרכות (דף נא. ע"ג) גבי ה' דברים
שנאמרו באספרגוס שרין לשמותו
כשיעור רביעית משום שאינו מושג
לחשוב מה שחלו כשיעור והא דלמר
בפרק עשרה שרשים (שנת דף קט:)
(א) ויליגליה) עד דקאי אלנפקא משמע
דהוא מדה י"ל עד דקאי אשיעור
(א) (שמיה) אנפקא קאמר אי נמי לכלי
נמי קרי אנפקא על שם שומים אותו
כחומר שיעור: **המרוכב** אין לו חוקה
מרוח אחת. פי' שאם הוא צמוד
יכול לומר לו מנהו נעמד אבל
לסלקו לגמרי מנ' רוחות לא ומימה
דמוחילה היאך יש לה חוקה והלא
כשמינת המרוכב לראש אחר של
המוחילה גם המוחילה צריך לוחה
ולהגביה ראש אחד ולהגמיק ראש
האחר שנתן שם המרוכב והיך קאמר
דמרוכב אין לו חוקה והמוחילה יש לה
חוקה והלא לעולם לא יוח המרוכב
אם לא יוח גם המוחילה י"ל דמי
על פי חוקה לענין שאין צריך
לעקרה לגמרי ממקומה כמו שצריך
לעקור המרוכב אי נמי כגון שהמוחילה
זוה ואין גבוה נד זה יותר מלד זה
דשמה לעולם אין צריך לוחה ממקומה
אלא לסמוס לנב שמשקי ממנו המרוכב
וה"ר יוסף פירש דמרוכב שאין לו חוקה
מרוח אחת שיוכל להטות ראש המרוכב
לנב לפון או לנב דרום כשהוא מונה
למרוכב יש לו חוקה משתי רוחות

רסו א מ"י פ"ח מ"ל
שנים ל"ה סתם
עשין פ"ט ט"ט פ"ח מ"י
קנ"ט פ"ד
רסו ב מ"י ש"ס ל'
ט"ט פ"ט פ"ד
רסו ג מ"י ש"ס פ"ד
ז סתם ש"ט ט"ט
ח"ת מ"י קנ"ט פ"ד
י"ב ח"ה מ"י ש"ס פ"ד
ה"י ע"י
ו"מ"ט סתם ש"ט ט"ט פ"ח
מ"י קנ"ט פ"ד
ע"ד מ"י ש"ט ט"ט פ"ט
סוף ח:

רכינו גרשום

בראש כל מוחא אלא דס.
מי שמתו הדם שאינו
מקוי מסתכן ומת. כלומר
דכל מיתות מחמת דס
הן: אלא כתיב כל מרעין.
עיקר חילוי מחמת רוב דין
באין. ועיקר פיראה דין
מחמת: אנבא אנפק אנטל.
כלומר אחת כלי אספרגוס
שחוקין בשמירת משום
רפואה היו קורין אותו
כ"שמש אנפק והיינו אנבא
והיינו אנטל כלומר שיעורו
באחו כלי שיעוריו סמוני
לדין. שיעורו כרביעית:
של חורה בינה ומחנה:
פ"סא המרוכב אין לו
חוקה. היינו צינור קטן
כמו שמים או שלש אמות
שחולין אותו בכוף צינור
גדול כדי שיקלחו מימיו
במקור מן הכותל. וכשתלוי
בכוף הצניור גדול (וגדול)
יכולין להתחזיר לאותו מקור
לקח מים או לסיין
או לסיפאל: ויש למקומו
חוקה. פס"ט ב"ב כ"א
קאמר הכי קאמר אין לו
חוקה בחדר אם שופכי
מימיו לחצר תבירו את
הוא נטיי חדר לצד אחר
דאיבא לסייר הוהיל אין
לו רשות להטותו לאוהי צד
שיריה ברישות בעל חצר
כעיהי חלוחי שם ואימיה
שיריה יכול לעכב עליו:
יש לו למקומו חוקה כ"ב
רוחתי. כלומר ואם בעל
המרוכב מחזיר שמיים בעל
זה ופעמים לצד זה ברוי
שיש לו למקומו לשפית
מימיו חוקה בתנאי. איבא
דאמר אין לו חוקה בתנאי
מרוח אחת. כשלא חלה
אלא מרוכב אחר בראש
אחר של צינור אבל חלה
שני מרובין מימי ראשון
והחזיר לחצר היינו משתי
רוחותיו ויש למקומו חוקה.
ור' תנאי מתוך למתני אין
לו חוקה שיכול בעל חצר
לקצר למרוכב: שאם בא
לבנות. בנין תחת המרוכב
בונה ומקבל מימיו כמת
שיריה: ויש למקומו חוקה.
שאם בא לעקור שאם רוצה
להנביח בנינו ולעקרו
למרוכב אינו ראשי:

שאין יכול לדחוקו להסיר לראש לנב אחד של מוחילה וכענין זה פירש
רבינו מנחם שאם המרוכב קבוע בצלמט רוח מזרחי יכול בעל החצר
לעקרו מן האמצע ולקבוע בשליש הגג או ברביע ובכל אותה רוח
בכל מקום שירצה אבל לרוח אחרת אין יכול לסלקו לפי שיש לו חוקה:
במוחילה
גמ' מפרש לה: **המוחילה.** הוא צינור הגדול מחזיק כל אורך הגג ומילתא דקביעות הוא הלכך יש לו חוקה דלא עביד איניש דשתיק אלא
פסיד ומדשתיק איכא למימר הדין עם המחזיק דודאי נתרצה (ע' עמנו דמייס: **סולס המלרי.** קטן הוא הלכך אין לו חוקה דכיון דלאו
מילתא דקביעותא הוא לא קפיד ולא חש למחות והלכך אם נתן סולמו בחצר חצירו לעלות לגגו ולשוכבו אינה חוקה: ולצורי. סולס
גדול: **חלון המצרית.** קטנה היא אין לה חוקה אם עשה חלון ככותל ביתו להניב דרך שם ולשמור פרדסו וגינתו והחלון פתוח לחצר
חצירו והחוק בה שלש שנים אינה חוקה דכיון דלאו מילתא דקביעותא הוא לא חשש למחות. אבל אם עשהו להאיר שלא היה לו אורה
מלד אחר כי אם מכלאן יש לו חוקה דלשם קביעות עשהו דלוינו יכול להשתמש בצינור בלא אורה וכל מידי דקביעות הוי חוקה והכי אמר
שמואל גמ' [ונט.] ולאורה אפילו כל שהוא הוי חוקה: **מלכן.** הוא משקוף החלון מלמעלה ומלמטה מיימין ומשמאל כעין פתח: **גמ'** אין
לו חוקה **מרוח אחת.** אם המרוכב מונה בראש דרומי של מוחילה ושופך שם מים והחזיק בו ג' שנים אינה חוקה ואם צריך בעל חצר
להשתמש שם צריך זה לעקור מרוכבו מכלאן ולהניח בראש השני של מוחילה דאין בעל הגג מפסיד בכך כלום והלכך אין כאן קביעות
היות מונה לעולמים לרוח זה והלכך לא חשש בעל חצר למחות: **אבל יש למקומו חוקה.** בלחמת משתי רוחות או לפיו או דרומי שאם
יעקרו מלד זה יניחו בלד אחר ואין בעל חצר יכול לעקור לגמרי מן החצר שהרי החזיק מיהא בתוך החצר דלגבי אחת משתי רוחות
הוי מרוכב מילתא דקביעותא דתסם נית אי אפשר בלא מרוכב בתחלה בחצר לשם קביעות עשהו והיה לו לבעל החצר
למחות בתוך שלש ומדלא מיהא הפסיד: **שאם היה ארוך.** יותר מכדי לרכו ותופס באויר חצר הרבה מקצרו והיינו אין לו חוקה
לארכו אבל יש למקומו שהוא מונה שם חוקה דלא יעקרו ממקומו כלל אפילו מלד זה לנב אלא באותו רוח שהחזיק ובאותו מקום
היא חוקה: **שאם רולה.** בעל החצר לבנות תחתיו בונה בנינו עד שמיגע למרוכב ולא מצי טעין בעל הגג כי היכי דלחזיקי במקום המרוכב
אחזיקי נמי שנתנו לתלות מרוכבו באויר לא נתן לו קרקע שלו שמתחת המרוכב ולא שעבדו לו לבנות שעות בו לרכו
בין בנין בין כל דבר הצריך לו אבל אם בא לעקרו ולהגביה בנינו במקום שהיה המרוכב אינו יכול לעקרו דלמקומו מיהא יש לו חוקה:
תנן